N. CCVI.

KURYER CVDZOZ:

ANNO 1733.

z Włoch.

z Medyolanu d. 1. Nov. Woyſka Francuzkie y Xćia Imći Sabaudyi ze wſzelkich cyrkumſtancyi przed innemi na gorną fortecę *Tortona* nazwaną uderzyć zechcą. *Interea* tu na uſilne przyſpoſobienie należytey rezyſtencyi sforcuiąc ſię, wſzyſtkie mieyſca obronne y przeyśćia milicyą oſadzaią, ammunicyą woienną y prowiantami doſtatnie prowiduią, oczekiwaiąc tylko na przybyćie Woyſk auxyliarnych Ceſarza Imći, ktore przy pośpiechu marſzu coraz zbliżaią ſię. Imć P. Graff *de Daun* Generalny Gubernator Miaſta y Xięſtwa tuteyſzego nad rzeką *Oglio* ſtanąwſzy, tamże *in vicinia* fortecy *Pizzighone* milicyą Ceſarſką, ktora w kraiu nieco odległym ſwoię miała konſyſtencyą, do kupy ściągnął, wprzod zaś Kancellaryą Medyolańſką do *Mantui* na mieyſce beſpieczne tranſportowawſzy, *Novara. Tortona*, y Zamek tuteyſzy wſzelkiemi potrzebami woiennemi na poparcie mocney defenſyi opatrzył.

z Turyna d. 3. Nov. In vicinia Miaſta tuteyſzego 40. tyś. Woyſka Francuzkiego *actu* ſtaną, z ktoremi 20. tyś. Woyſka naſzego złączyć ſię maią. Woyſk Hiſzpańſkich zaś 35. tyś. ſpodźiewaią ſię, tym ſpoſobem ſkolligowane Woyſka 95. tyś. wynośiłyby. Pomienione tak wyborne Woyſko iak tylko ziednoczone będźie, tak zaraz na trzy części rozdźieliwſzy ſię, dwie części niektore fortece attakować będą, trzećia zaś część na prędkie obroty y podiazdy obrocona ma bydź, ktoraby Niemieckiemu Woyſku przez *Tyrol* idącemu przeyść do Włoch nie dopuściła. Imć P. Marſzałek *de Villars* iako teraznieyſzy Generał Feld-Marſzałek Francyi (ktorym tytułem po śmierci *Turenne* żaden Generał Francuzki nie ſzczyćił ſię) przy *valedictionis* Audyencyi Krola Imći Francuzkiego upewnił, że z Woyſkiem ſwoim w Medyolanie Wigilią Bożego Narodzenia odprawi. Tu ſię przydaie Traktat między Krolem Imćią Francuzkim y Panem naſzym iako Krolem Sardyńſkim.

1. Ze Krol Imć Sardyńſki Woyſku Francuzkiemu każdego czaſu wolne przeyśćie pozwala.

2. *In vim* Summy dwoch Millio-

now

now Liwrow iako iuż zapłaconey Krol Imć Sardyńſki Woyſko Francuzkie w ciągnieniu albo marſzu przez Xięſtwa *Sabaudyi* y *Piemont* chlebem (ſucharami) prowidować,

3. Artyleryą potrzebną y moździerzy dodawać.

4. 12000. Woyſka ſwego kosztem własnym ſuſtentuiąc z Woyſkiem Francuſkim złączyć obiecuie.

5. Francya obliguie y obowięzuie ſię Krolowi Imći Sardyńſkiemu Miaſta *Novara*, *Tortona*, *Pavią* y całe Xięſtwo Medyolańſkie z tey ſtrony Turyna leżące, zaraz po odebraniu iego, tudźież Miaſto y Zamek Medyolańſki po zawarciu pokoiu, w poſſeſſyą oddać, przytym aby Krola Imći Sardyńſkiego zá Krola Lombardyi * uznano.

6. Co ſię tycze Kroleſtwa Sycylijſkiego y Neapolitańſkiego tudźież Xięſtwa *Mantua* w tym Traktaćie ułożono, że *favore* Xcia Imći Parmy *Don Carlos* one do Xięſtw w poſſeſſyi tegoż Xćia iuż będących przyłączone bydź maią.

Artylerya do tey woyny deſtynowana, y woyſko náſze *in vicinia* Miaſta tuteyſzego iuż pogotowiu ſtoią.

z Francyi.

z Paryża d. 2. Nov. Xiążę Imć *de Villars* do Włoch ruſzywſzy ſię Dworowi tuteyſzemu donioſł, że *medijs Nov.* woienną impreżę od oblężenia *Novara* y *Tortona* zacząć zamyśla. Że ſię zaś Dwor naſz ná to zapatruie, żeby Anglia y Hollandya zamiaſt deklaracyi zachowania *neutralitatis* ná przyſzłą wioſnę imprezom milicyi náſzey, liczne Woyſko w *Flandryi* nie opponowały, więc do wſzyſtkich Kommiſſarzow Prowincyi naſzych powtorny wydano ordynans, áby nad te 30. tyś nowozaciężnych iuż *actu* ſpiſanych, ieſzcze podobnaż liczba ludźi do boiu zgodnych zkonnotowana była, przez co Krol Imć ná 210000. Woyſka mieć będźie.

z Anglii.

z Londynu d. 3. Oct. Rozśiewana dotąd powieść, iakoby Krol Imć naſz Poſłowi Ceſarſkiemu tę miał dać deklaracyą, że Ceſarza Imći żadnemi auxyliarnemi Woyſkami przećiwko Krolowi Francuzkiemu prędzey pośiłkować nie może, poki ſię z Parlamentem ſwoim nie zniesie ieſt bez fundamentu, kiedy iuż część Woyſk náſzych Hannowerſkich w aktualnym do *Renu* marſzu zoſtaią. Do tego pewna ieſt relacya, że Imć Pan Graff *d'Essek* Poſeł naſz u Dworu Turyńſkiego bawiący ma ordynans, aby Krolowi Imći Sardyńſkiemu tę dał deklaracyą, że ieżeli z ſtrony Dworu Sardyńſkiego co nieprzyiaznego we Włoſzech attentować miano, tedy Krol Imć Angielſki Pryncypał iego podobnymże ſpoſobem do odebrania Kroleſtwa Sardyńſkiego znowu dopomodz nie omieſzka, iako niegdy Korona Angielſka Xćiu Imći Sabaudyi w otrzymaniu onego ſwoię świadczyła przyſługę.

z Da-

* *Wyżſza część Włoch leży z obu ſtron Rzeki* Po *zacząwſzy od graniey Francuzkiey aż do Morza Adryatyckiego. Ten cały Kray álbo większa część iego Lombardya*, łat. Longobardia *nazywa ſię od Narodu* Longobardi *nazwanego*, *ktorzy* VI. Seculo *ten Kray ſobie podbili.*

z Danii.

z Kopenhagi d. 8. Novembr. Temi dniami Imć P. Graff *de Plejo* ná oſobliwey audyencyi u Dworu tuteyſzego miancy, tę wnioſł Kweſtyą, ieśli Traktat *ratione ſubſidiorum* z Pryncypałem iego Krolem Imcią Francuzkim uſtanowiony, mocą ktorego 10. tyś. Woyſka wyſtawione bydź powinny, daley konſerwowany bydź może, na co Krol Imć P. naſz odpowiedział, iż przy teraznieyſzych konjunkturach, niebeſpieczeńſtwa y rewolucyi pełnych konſekwencyach Pańſtwo ſwoie w niewzruſzoney porze widzieć pragnąc, Woyſka żadnego zá pieniądze nikomu nie dawac, áni też w náſtępuiącą wmieſzać ſię woynę nie zechce.

z Szwecyi.

z Sztokolmu d. 1. Nov. Na Seymie naſzym międzi innemi to uſtanowiono, áby porcyą ſummy ná cło Miaſta Rygi prenumerowaney albo pożyczanym ſpoſobem daney, Hollenderskim intereſſantom do tego czaſu bonifikowano, od ktorego Korona Szwedzka ieſzcze w poſſeſſyi Miaſta Rygi zoſtawała, kwota remanentowa zaś *e converſo* z Dworem Carowym Iemći likwidowana bydź powinna. Okręt Fryderyk nazwany niedawnemi czaſy z Chiny powrociwſzy w przyſzły da P. Bog Mieśiąc *Decembris* znowu pod żagle wyidźie, do ktorey żeglugi wſzelkie w *Gotenburgu* czynią *præparatoria*.

z Ingermanlandyi.

z Petersburga d. 2. Nov. Cała flotta naſza teraz do Portu *Cronſtadt* zawiiała oprocz niektorych Fregat, ktore nad przylędowaniem Inflantſkim pozoſtały, Admiralicya *e converſo* ma ordynans, áby armaturę morſką w tey miała y utrzymała porze, áby Okręty woienne *in caſum neceſſitatis* ná przyſzłą wioſnę wcześnie ná morzu krążyć mogły.

z Niemiec.

z Wiednia d. 2. Nov. Z dyſpozycyi Rady woienney Ceſarza Imći wſzyſtko na zaciąg 20. tyś. Infanteryi y 10. tyś. Kawaleryi należytym trybem expedyowano. Xżę Imć Eugeniuſz *regulamen* Woyſka ſam ułożył, podług ktorego Ceſarz Imć 80. tyś. Woyſka *in Imperio* wyſtawić może. Naſi Bankierowie nie tylko *in uſum* aſſygnacyi pewnych dochodow ná poparćie expens woiennych 6. Millionow Talerow wyliczyć obowiązali ſię, ale też Stan Duchowny z przychodow ſwoich zoſobna znaczne *ſubſidium contribuere* zechce. Ceſarz Imć podobnym że ſpoſobem od Rzeczypoſpolitey Genueńſkiey 80 tyś Złotych pretendował, y Regencyi tameczney ufortyfikowanie Portu ſwego mianowićie zaś Portu *Spezia* nakazał. Do tego Ceſarz Imć poſtanowił ná obronę Kraiow y Prowincyi ſwoich dźiedzicznych we Włoſzech y Niemczech wſzyſtkie Regimenty Kawaleryi trybem pod czas Woyny zwykłym ná 1094. ludźi y tyleż koni wyſtawić. W krotce Dekret Kommiſſyi I. K. Mći do Stanow *Imperij* w Ratisbonie zgromadzonych wynidźie, podług ktorego

atten-

attentata Xcia Imći Sabaudyi *ad deliberandum* podane bydź maią, gdyż Krol Imć Sardyńſki w tym ſię żadną miarą uſprawiedliwić nie może, że po Traktatach z Francyą iuż taiemnie zawartych inweſtyturę od Tronu Ceſarſkiego odebrać y zwykłą przyśięgę przy tey inweſtyturze ná śiebie wykonać zlećił.

z *Stutgardu d.* 9. *Nov.* Xiążę Imć *de Wurtemaerg Eberhard* Ludwik Pan naſz *d.* 31. Mieśiąca przeſzłego paraliżem naruſzony z tym ſię pożegnał światem, ktory *d.* 18. *Sept.* 1676. urodźiwſzy ſię rządu Páńſtwa ſwego roku 1693. obiął y był Feld-Marſzałkiem Woyſk Ceſarza Imći tudźież *Imperyi*. Małżonka Iego była Ioanna Elżbietá Corka Xcia Imći *de Baden-Durlach*. Ze zaś żadnych ſynow po ſobie nie zoſtawił, więc ná Xiążęćia Imći Karola Alexandra, ſtryiecznego Brata Iego ſukceſſya przypada, ktory do tych czas był Ceſarſkim Generał-FeldMarſzałkiem y generalnym Kommendantem w Serwii tudźież Gubernatorem Belgradu. Ná początku Mieśiąca tego Miaſta *Offenburg*, *Gegenbach*, *Zell* y *Hummeſpach* mnoſtwem Woyſka Francuzkiego oſadzono, teraz zaś Francuzi nie tylko dawną liniią od *Rheinhabem* aż do *Cron-Weiſſenbarg* odnowili, gdźie poddańſtwo Biſkupſtwa *Speier* około okopow robić muśi, ále, też od *Freyburga* aż do Renu, áby wolne plecy mieli, drugą liniię zrobili. Iegomość Pan Graff *de Bel-Isle* chce przy wyſypaniu Retranzementu ſtary *Briſach in ſpatio* czternaſtu dni odebrać. *Int. rea* Francuzy *in vicinia Freyburga* y ſtarego *Briſacha* wielkie daniny y kontrybucye *in vim* Okupu nakazali, z tey ſtrony Páńſtw *Imperyi* własnych za wszyſtko gotowym groſzem płacą. Oboz generalny Woyſka Francuzkiego *in vicinia Stollhoffen* ſtoi. Podług zaſzłey wiadomośći wielka liczba armat przy mocnym Konwoiu Woyſka Francuzkiego nie dalcko *Strasburga* ná ſtatki y baty ſprowadzona, zkąd wnoſzą, że impreza nieprzyiaćielſka do oblężenia *Philipsburga* zamierza. Tym czaſem Woyſka *Imperyi* zmacniaią ſię, iako to przez Regiment Wurcburſki, ktory w Szwarcwaldźie ſtał, tudźież Regiment Bamberſki y Xiążęćia Iegomośći *de Sachſen Gotha*, ktore ogołem 6100. Woyſka wynoſzą, oprocz innych Regimentow. Xiążę Iegomość *de Bevern* z Woyſkiem Frankońſkim y innemi auxyliarnemi Woyſkami złączywſzy ſię, w aktualnym marſzu zoſtaie, chcąc z Francuzami potykać ſię. Z Londynu mamy, że lubo Dwor Francuzki uśilnie ſtarał ſię, áby Krol ImćAngielſki do ſpołeczney z nim imprezy przyſtąpił, deklaruiąc temuż Krolowi Imći poſſeſſyą *Gibraltaru* wiecznemi czaſy wyiednać, oraz nawigacyą bez wſzelkiey przeſzkody ná morzu Mediterrańſkim Angielczykom pozwolić, iednakże to wſzyſtko żadnego nie odebrało ſkutku, gdyż Krol Imć Angielſki nieodmiennie poſtanowił ná przyizłe zapatrywać ſię konſekwencye, nie wchodząc w żadną przećiwko Dworowi Auſtryackiemu nieprzyiaźni kláiygacyą, owſzem dla utrzymania *aequilibry* nie tylko z ſtrony Anglii y Hollandyi przyſzłego Roku potężna flotta ná morze wynidźie, źle też ku granicom *Brabancyi* liczne Woyſko od tychże Potencyi deſtynowane będźie.